

MUSA ANTER ve JİTEM ANA DAVA DOSYALARI NASIL BİRLEŞTİ?

Yazar: Duru Yavan

Açılımı Jandarma İstihbarat Terörle Mücadele olan JİTEM adlı bir birimin terörle mücadele adı altında devlet teşkilatı içerisinde oluşturulduğu ve 80’li yılların sonundan itibaren devlet adına işkence, gözaltında kayıp ve yargısız infazlarda bulunduğu 1995 yılında TBMM Faili Meçhul Siyasi Cinayetleri Araştırma Komisyonu, 1996 yılında Susurluk Komisyonu raporlarında tespit edilmesine ve delil teşkil edecek pek çok bilgi ve belgeye ulaşılmasına rağmen, JİTEM’in faaliyetlerine ilişkin uzun süre boyunca herhangi bir soruşturma başlatılmamış ve dava açılmamıştı.

1- JİTEM’in eylemlerine ilişkin ilk dava 1999 yılında İbrahim Babat’ın mektubunda ismi geçen ve aralarında Abdülkadir Aygan’ın da yer aldığı PKK itirafçıları ve jandarma istihbarat elemanlarından oluşan 5 sanık hakkında Diyarbakır 3 nolu DGM’de, “JİTEM örgütü içerisinde yer alarak” 765 sayılı TCK’nın 313. maddesi uyarınca, “cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak” ve 450. maddesi uyarınca “birden fazla kişiyi öldürmek” suçlamalarıyla açılmıştı. Bu dava aynı mahkemede 6 itirafçı sanık hakkında aynı suçlamalarla 2000 yılında açılan bir diğer davayla birleştirildi ve tek dava olarak görülmeye devam edilmişti.

Davada görevli mahkeme ancak 10 yıl sonra 2009 yılında tespit edilmişti. Dava dosyası bu 10 yıl boyunca Diyarbakır 3 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi, 7. Kolordu Askeri Mahkemesi, Diyarbakır Özel Yetkili 6. Ağır Ceza Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi arasında gidip gelmişti.

Yetkili ve Görevli Savcılık Makamı	Diyarbakır DGM Cumhuriyet Başsavcılığı
Yetkili ve Görevli Mahkeme	Diyarbakır 3 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi, 7. Kolordu Askeri Mahkemesi, Diyarbakır Özel Yetkili 6. Ağır Ceza Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi (sırasıyla)
Dava Başlangıç Tarihi	1999/187 Esas sayılı dava 03.01.2000 -1999/157 Esas sayılı dava 02.07.1999
Dosya Numaraları	1. Hazırlık no: 1999/1234 - 21.06.1999 E: 1999/570 İddianame no: 1999/542 Diyarbakır 3 nolu DGM 1999/348 Esas 2. Hazırlık no: 1998/276 – 13.12.1999 E: 1999/1084 İddianame no: 1999/1025 Diyarbakır 3 nolu DGM 1999/187 Esas

	Birleştirme kararı: Diyarbakır 3 nolu DGM'nin 2000/18 ve 2002/1 numaralı kararları ile iki dava 1999/187 esas dosyası altında birleştirilmişti.
Maktuller	Hasan Caner, Hasan Utanç, Tahsin Sevim, Mehmet Mehdi Kaydu (Hacı Ahmet Zeyrek, Mehmet Bayar, İsmail Öztoprak, Batman'da kimliği tespit edilemeyen 2 kişi, Bismil'de benzinci Talat ve kimliği tespit edilemeyen bir kişi, Antalya'da kimliği tespit edilemeyen bir kişi, Hazro'da kimliği tespit edilmeyen bir kişinin öldürülmesi de 1999/1234 hz numaralı iddianamede yer almıştı).
Sanıklar	Hacı Hasan, Adil Timurtaş, Mehmet Zahir Karadeniz, Lokman Gündüz, Faysal Şanlı, Recep Tiril, Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Abdülkadir Aygan, Hayrettin Toka, Fethi Çetin
Suçlamalar	<i>Tüm sanıklar hakkında;</i> • Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak (TCK m.313/1-2-3) • Bir suçu söylemek için işkence yapmak (TCK m.243/1-2) • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4 üç kez) <i>Abdülkadir Aygan ve Uğur Yüksek hakkında;</i> • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4-5-9 üç kez) <i>Muhsin Gül, Saniye Emlük hakkında;</i> • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4-5-9)

2- JİTEM'in eylemlerine ilişkin ikinci dava ise İsveç'te siyasi mülteci olarak yaşayan eski itirafçı Abdülkadir Aygan'ın (Aziz Turan) Türkiye'deki çeşitli basın organlarına yaptığı açıklamalar ve internette JİTEM bordrosunu ve üst düzey askeri yetkililerle çekilmiş fotoğraflarını yayınlaması üzerine açıldı. Abdülkadir Aygan'ın 1994 yılında kaybolan ve bir daha kendisinden haber alınamayan Murat Aslan'ın JİTEM elemanlarınca kaçırılarak öldürüldüğünü söylemesi üzerine kazı çalışması yapıldı ve ulaşılan kemikler anne-babanın DNA örnekleri ile uyumlu çıktı. Böylece Abdülkadir Aygan'ın verdiği bilgiler doğrulanmış oldu. Bu olay üzerine 29.03.2005 yılında aralarında 2009 yılında intihar eden Emekli Albay Abdülkerim Kırca, "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım, PKK itirafçısı Abdülkadir Aygan ve Uzman Çavuş Yüksel Uğur'un da bulunduğu 8 sanık hakkında daha önceki soruşturma dosyaları üzerinden dava

açıldı. Açılan davanın iddianamesinde, sanıklar hakkında “JİTEM adı altında sözde devlet adına ancak yasadışı olarak” suç işlemek için teşekkül oluşturmak, bir suçu söyletmek için işkence yapmak ve taammüden öldürmek suçlamaları yer almaktadır. İddianame, soruşturmanın başlatılmasından 13 yıl sonra hazırlanabilmiş olup dava dosyası görev uyuşmazlıkları sebebiyle Ağır Ceza Mahkemesi, Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi ve Askeri Mahkeme tarafından uyuşmazlık konusu yapıldı ve görevli mahkeme 17 yıl sonra belirlenmişti.

Yetkili ve Görevli Savcılık Makamı	Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı
Yetkili ve Görevli Mahkeme	Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi, Askeri Mahkeme (sırasıyla)
Dava Başlangıç Tarihi	29.03.2005
Dosya Numaraları	Hazırlık no: 1992/999 E: 2005/3479 İddianame no: 2005/186
Maktuller	Harbi Arman, Lokman Zuğurli, Zana Zuğurli, Servet Aslan, Şahabettin Latifeci, Ahmet Ceylan, Mehmet Sıddık Etyemez, Abdülkadir Çelikkbilek
Sanıklar	Abdülkadir Aygan, Mahmut Yıldırım, Abdülkerim Kırca, Muhsin Gül, Fethi Çetin, Kemal Emlük, Saniye Emlük, Yüksel Uğur
Suçlamalar	<i>Tüm sanıklar hakkında;</i> • Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak (TCK m.313/1-2-3) • Bir suçu söyletmek için işkence yapmak (TCK m.243/1-2) • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4 üç kez) <i>Abdülkadir Aygan ve Uğur Yüksek hakkında;</i> • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1del.450/4-5-9 üç kez) <i>Muhsin Gül, Saniye Emlük hakkında;</i> • Taammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del.450/4-5-9)

3- Musa Anter cinayeti ile ilgili olarak 2009 yılında Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Başsavcılığı Abdülkadir Aygan'ın itiraflarını ihbar kabul ederek cinayetten 17 yıl sonra yani dosyanın zamanaşımına uğramasına 3 yıl kala soruşturmayı yeniden başlatmıştı. Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2 Temmuz 2012 tarihli ve 2012/26 sayılı kararıyla Hamit Yıldırım tutuklandı. TMK 10. Maddesi ile Görevli ve Yetkili Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca, şüpheliler Mahmut Yıldırım (Yeşil kod), Aziz Turan (Abdülkadir Aygan), Savaş Gevrekçi ve Hamit Yıldırım aleyhine, tasarlayarak insan öldürmek ve bu suça iştirak etmek, halkı silahlı isyana teşvik etmek (765 sayılı TCK 450/4-5 ve 149. maddeleri – 5237 sayılı TCK 82/1.a ve 313. maddeleri) suçlamalarıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis ve 20 yıl hapis cezalarının verilmesi istenen iddianame düzenlenmişti. İddianame 5 Temmuz 2013 tarihinde Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edilmişti.

Yetkili ve Görevli Savcılık Makamı	Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı
Yetkili ve Görevli Mahkeme	Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi
Dava Başlangıç Tarihi	05.07.2013
Dosya Numaraları	Hazırlık no: 1992/2598 – 25.06.2013 E: 2013/536 İddianame no: 2013/491
Maktuller	Musa Anter
Mağdurlar	Orhan Miroğlu
Sanıklar	Aziz Turan (Abdülkadir Aygan), Mahmut Yıldırım, Savaş Gevrekçi, Hamit Yıldırım
Suçlamalar	• Tahammüden adam öldürmek (TCK m.64/1) • Halkı isyana ve birbirini öldürmeye teşvik etmek • Adam yaralamak

4- Birleştirilen Musa Anter ve JİTEM Ana Davası

Jitem Ana Davası ile Musa Anter Davası 23.12.2014 yılında birleştirilmiş ve Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen dava 16.01.2015 tarihinde 'güvenlik' gerekçesiyle Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesine nakledilmişti.

Birleştirilen iki dava Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye devam ediyor. Söz konusu davanın duruşmaları sırasıyla, 23.03.2015, 14.05.2015, 25.06.2015, 17.09.2015, 09.11.2015 tarihlerinde gerçekleşmişti.

Yetkili ve Görevli Savcılık Makamı	Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Başsavcılığı
Yetkili ve Görevli Mahkeme	Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi
Dava Başlangıç Tarihi	23.12.2014
Dosya Numaraları	E: 2015/64
Maktuller	<i>Jitem Ana Davası</i> : Harbi Arman, Lokman Zuğurlu, Zana Zuğurlu, Servet Arslan, Şahabettin Latifeci, Ahmet Ceylan, Mehmet Sıddık Etyemez, Abdülkadir Çelikbilek, Hasan Caner, Hasan Utanç, Tahsin Sevim, Mehmet Mehdi Kaydu <i>Musa Anter Davası</i> : Musa Anter (mağdur Orhan Miroğlu)
Sanıklar	<i>Jitem Ana Davası</i> : Abdülkadir Aygan (Aziz Turan), Mahmut Yıldırım, Muhsin Gül, Fethi Çetin (Fırat Can Eren), Faysal Şanlı, Hayrettin Toka, Hüseyin Tilki (Hüseyin Eren), Ali Ozansoy (Ahmet Turan Altaylı), Adil Timurtaş, Recep Tiril (Recep Erkal), Kemal Emlük (Erhan Berrak), Saniye Emlük (Emel Berrak), İbrahim Babat (Hacı Hasan), Mehmet Zahit Karadeniz, Lokman Gündüz ve Yüksel Uğur. <i>Musa Anter Davası</i> : Mahmut Yıldırım, Aziz Turan (Abdülkadir Aygan), Savaş Gevrekçi, Hamit Yıldırım
Suçlamalar	<i>Jitem Ana Davası</i> : • Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak (TCK m.313/1-2-3) • Bir suçu söyletmek için işkence yapmak (TCK m.243/1-2) • Tahammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4 üç kez) <i>Musa Anter Davası</i> : • Tahammüden adam öldürmek (TCK m.64/1 del. 450/4-5-9 üç kez) • Halkı isyana ve birbirini öldürmeye teşvik etmek • Adam yaralamak